

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol

ADRODDIAD BLYNYDDOL YNYS MÔN Medi 2025 - Awst 2026

**CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

**Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Aaron Evans**

CYNNWYS

ADRAN 1: CYFLWYNIAD

- 1.1 Cyflwyniad gan Gadeirydd y CYS(AG): Cynghorydd Non Dafydd

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG YNYS MÔN

- 2.1 Swyddogaeth CYS(AG) Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol
- 2.2 Y Maes Llafur Cytunedig
- 2.3 Pa mor dda yw safonau?
- 2.4 Ymateb yr Awdurdod Addysg Lleol
- 2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru
- 2.6 Swyddogaeth CYS(AG) mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

ADRAN 3: ATODIADAU

- 3.1 Aelodaeth CYS(AG) Môn 2021-22
- 3.2 Cyfarfodydd CYS(AG) a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod adrodd
- 3.3 Taflen gofnodi ar gyfer aelodau CYS(AG) sy'n mynychu sesiwn addoli ar y cyd mewn ysgol
- 3.4 CYS(Cynllun Datblygu CGM)

Swyddogaeth CYS(AG) Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol

Mae'r gofynion ar gyfer ALLau mewn perthynas â Chynghorau Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a chynadleddau Maes Llafur Cytunedig yn cael eu hamlinellu yn y Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2022, Rhan 3 Adran 9 (3.1A) a Rhan 3 Adran 7 (7) ac Adran 390 o'r Education Reform Act 1996.

Mae CYS(AG) yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol, Crefydd, Gwerthoedd, Moeseg ac addoli ar y cyd, ac mae'n gyfrifol am sefydlu corff achlysurol, y Gynhadledd Maes Llafur Cytunedig, i gynhyrchu neu ystyried diwygiadau i'r Maes Llafur Cytunedig ar gyfer Addysg Grefyddol.

1.1 Crynodeb y Cadeirydd CYS(AG)

Mae'n bleser cyflwyno Adroddiad Blynnyddol CYS(AG) Ynys Môn ar gyfer y cyfnod Medi 2025 i Awst 2026.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog wedi parhau i gyflawni ei gyfrifoldebau statudol drwy gynghori'r Awdurdod Lleol ar faterion sy'n ymwneud â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg a darparu cefnogaeth mewn perthynas ag addoli ar y cyd yn ysgolion yr ynys. Hoffwn ddiolch i holl aelodau'r CYS(AG), swyddogion y Cyngor a'n partneriaid addysgol am eu hymrwymiad a'u cyfraniad parhaus.

Mae'r flwyddyn wedi bod yn gyfnod pwysig wrth i ysgolion barhau i weithredu gofynion Cwricwlwm i Gymru. Mae aelodau'r CYS(AG) wedi derbyn diweddariadau rheolaidd ar ddatblygiadau ym maes Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, ac wedi trafod sut y gallwn gefnogi ysgolion i ddarparu profiadau dysgu ystyrlon sy'n adlewyrchu amrywiaeth credoau, gwerthoedd a safbwyntiau yn ein cymdeithas gyfoes.

Fel Cadeirydd, rwy'n credu'n gryf fod dealltwriaeth, parch a goddefgarwch tuag at eraill yn werthoedd allweddol y dylai pob plentyn gael y cyfle i'w datblygu drwy eu haddysg. Yn y byd amrywiol sydd ohoni heddiw, mae'n bwysicach nag erioed fod ein pobl ifanc yn dysgu gwerthfawrogi safbwyntiau eraill wrth feithrin eu credoau a'u gwerthoedd eu hunain.

Croesawn y cydweithio ag ysgolion, Estyn, Llywodraeth Cymru a'n hymgyngorydd proffesiynol, Phil Lord wrth sicrhau bod ysgolion Ynys Môn yn parhau i ddatblygu darpariaeth o safon uchel. Mae'r cyflwyniadau a dderbyniwyd gan ysgolion a'r wybodaeth a gafwyd o adroddiadau arolygu wedi cynnig mewnwelediad gwerthfawr i'r arferion effeithiol sydd i'w gweld ar draws yr ynys. Mae CYS(AG) hefyd wedi parhau i roi sylw i ddarpariaeth addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol dysgwyr. Mae'r gwaith hwn yn bwysig wrth helpu plant a phobl ifanc i ddatblygu fel dinasyddion ystyriol, parchus a gweithgar.

Wrth edrych ymlaen, byddwn yn parhau i gefnogi ysgolion wrth iddynt weithredu'r cwricwlwm newydd yn llawn, hyrwyddo arferion da, ac annog dealltwriaeth o grefyddau, credoau a gwerthoedd mewn ffordd gynhwysol sy'n adlewyrchu cymunedau Ynys Môn a Chymru gyfan. Ar ran CYS(AG) Ynys Môn, hoffwn ddiolch i bawb sydd wedi cyfrannu at ein gwaith yn ystod y flwyddyn ac edrychaf ymlaen at barhau â'r cydweithio hwn yn y flwyddyn sydd i ddod.

Cynghorydd Non Dafydd

Cadeirydd CYS(AG) Ynys Môn

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG YNYS MÔN

2.1 Swyddogaeth CYS(AG) Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol

Swyddogaeth CYS(AG) Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol

Nid yw swyddogaethau statudol CYS(AG) wedi newid. Mae CYS(AG) yn cynghori'r Awdurdod Lleol ar faterion yn ymwneud ag Addysg Grefyddol, Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, ac addoli ar y cyd. Mae hefyd yn ymgynnull y Gynhadledd Maes Llafur Cytunedig yn ôl yr angen.

Yn ystod 2025-26, parhaodd CYS(AG) i gefnogi ysgolion i ddeall natur fandadol CGM yn y Cwricwlwm i Gymru, a'r gwahaniaeth rhwng CGM ac AG ar gyfer dosbarthiadau arholi.

2.2 Y Maes Llafur Cytunedig

Mae CYS(AG)au Gwynedd a Môn wedi mabwysiadu'r 'Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed' yn flaenrol fel Maes Llafur Cytunedig Gwynedd a Môn (2008). Oherwydd cyflwyniad graddol Cwricwlwm i Gymru, roedd y maes llafur hwn yn berthnasol i ddysgwyr blwyddyn 11 yn ystod 2025-26.

Cynhaliodd Cyngor Sir Ynys Môn ei Gynhadledd Maes Llafur Cytunedig ar y 15fed o Chwefror 2022 i adolygu'r maes llafur ac i argymhell maes llafur priodol i'r Awdurdod Lleol ei fabwysiadu.

Mabwysiadwyd y Maes Llafur Cytunedig ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg i adlewyrchu canllawiau a ysgrifennwyd gan ymarferwyr ac arbenigwyr Addysg Grefyddol. Pwrpas y maes llafur yw darparu cefnogaeth ychwanegol ar sut y gellir addysgu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ym maes Dyniaethau. Mae Maes Llafur Cytunedig Ynys Môn ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn seiliedig ar ganllaw Llywodraeth Cymru ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Mae'r canllaw hwn yn pwysleisio bod Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn rhan annatod o'r Maes Dysgu a Phrofiad Dyniaethau. Mae hefyd yn amlinellu cyfraniad unigryw a phenodol y pwnc i'r Cwricwlwm i Gymru.

Gellir cael mynediad at y canllaw isod:

- <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/y-dyniaethau/cynllunio-eich-cwricwlwm/#canllawiau-ar-grefydd,-gwerthoedd-a-moeseg>
- <https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#religion,-values-and-ethics-guidance>

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2025-26, yn unol â'r newidiadau i Gwricwlwm i Gymru 2022, cafodd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ei addysgu i bob plentyn ysgol gynradd a phob dysgwr ym mlwyddyn 7, 8, 9 a 10. Yn y flwyddyn academaidd 2025-26, parhaodd ysgolion uwchradd i addysgu'r cwricwlwm cyn-2022 (a elwir yn Cwricwlwm i Gymru 2008), gan gynnwys y Maes Llafur Cytunedig ar gyfer Addysg Grefyddol, i ddisgyblion ym mlwyddyn 11.

Mae'r Maes Llafur Cytunedig, mewn cydymffurfiaid â gofynion y Cwricwlwm i Gymru 2022 newydd, yn ymwneud â'r pwnc dan y teitl 'Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg'. Mae'r Maes Llafur Cytunedig blaenorol, sy'n dal i fod yn gymwys ar gyfer ysgolion uwchradd am y rhesymau y disgrifir uchod, yn ymwneud â'r pwnc dan y teitl 'Addysg Grefyddol'. Mae hwn yn wahaniaeth pwysig.

I lawrlwytho copi o'r Maes Llafur Cytunedig ar gyfer Addysg Grefyddol, ewch i:

- Fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno addysg grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed yng Nghymru - Hwb (gov.wales)
- National exemplar framework for religious education for 3 to 19-year-olds - Hwb (gov.wales)

2.3 Pa mor dda yw safonau?

Mae CYS(AG) yn monitro safonau drwy:

- Adroddiadau arolygu Estyn
- Crynodebau hunan-arfarnu ysgolion
- Cyflwyniadau gan ysgolion
- Deialog broffesiynol gydag athrawon
- Cyfarfodydd rhwydwaith penaethiaid adran CGM

Mae cyflwyniad wedi'i roi i X yn y X ynglŷn â'r disgwyliadau mewn perthynas â'r agwedd fandadol o CGM ac AG.

Derbyniodd un clwstwr cynradd gyflwyniad ynglŷn ag agweddau mandadol y cwricwlwm CGM a newidiadau i Faes Llafur Cytunedig Ynys Môn.

2.3.1 Adroddiadau hunan-arfarnu ysgolion

Ni adolygwyd unrhyw hunan-arfarniadau ysgolion eleni ym maes Addysg Grefyddol oherwydd y gydnabyddiaeth bod cymaint o newidiadau ar y gweill a bod ysgolion angen amser i baratoi am y newidiadau hynny. Ail-ddechreuodd Estyn arolygiadau ysgol yn nhymor yr haf 2022.

Argymhellion CYS(AG) i Awdurdod Addysg Môn

Sicrhau bod yr adnoddau a'r arfer da a gyflwynir i aelodau CYS(AG) yn cael eu dosbarthu i ysgolion ar draws Ynys Môn.

Bydd yr ALL yn ystyried sut y bydd yn monitro Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg o fewn y Dyniaethau.

2.3.2 Adroddiadau arholiadau ysgolion

Oherwydd arweiniad parhaus gan Lywodraeth Cymru ar y ffordd y cyflwynir data ac i osgoi cymharu ysgolion yn fypwyol, ni chyflwynwyd data arholiadau cymharol i aelodau ar gyfer arholiadau a wobrwyyd yn 2025/26 felly nid oedd modd iddynt ei drafod.

Mae'r tabl isod yn rhoi trosolwg o dueddiadau yn niferoedd y disgyblion sy'n dilyn Addysg Grefyddol TGAU.

Ysgol	Nifer y Disgyblion TGAU Haf 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
YSTJ	25	14	17	21	31	40		
YUC	0	1	16	0	0	0		
YGLI	14	20	4	9	3	30		
YDH	33	31	51	24	52	33		
YUB	22	17	15	10	6	14		
Cyfansw	94	83	103	64	92	117	108	117

m								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Mae'r tabl isod yn rhoi trosolwg o'r tueddiadau yn niferoedd y disgyblion sy'n dilyn Lefel A Addysg Grefyddol.

Ysgol	Nifer y Disgyblion Lefel A 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
YSTJ	13	8	8	7	2	8		
YUC	0	0	1	0	0	0		
YGLI	6	0	3	2	2	0		
YDH	8	10	2	12	11	5		
YUB	2	7	6	3	4	3		
Cyfanswm	29	25	20	24	19	16	25	12

Argymhellion CYS(AG) i Awdurdod Addysg Môn

Cefnogi ysgolion Môn i ddylunio cwricwlwm cyffrous a pherthnasol o fewn Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a fydd yn ei dro yn annog mwy o ddisgyblion i astudio'r pwnc ymhellach fel pwnc academiaidd.

Mewn cydweithrediad â GwE, paratoi cydlynwyr Dyniaethau a fydd â'r wybodaeth ddiweddaraf ar gyfer gofynion y Cwricwlwm i Gymru newydd ym maes Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Sicrhau bod gan ysgolion fynediad at ganllawiau ac arfer dda a fyddai'n gwella deilliannau addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

2.3.3 Adroddiadau Arolygu Estyn

Yn ystod y flwyddyn academiaidd, cyflwynwyd adroddiadau arolygu 8 o ysgolion i aelodau CYS(AG). Arolygwyd yr ysgolion rhwng Ebrill 2025 a Mai 2026.

- Ysgol Gynradd Penysarn
- Ysgol Gynradd Llanfairpwll
- Ysgol Gynradd Santes Gwenfaen
- Ysgol Syr Thomas Jones
- Ysgol Gymuned Pentraeth
- Ysgol Llanfawr
- Ysgol Gymuned Fali
- Ysgol Uwchradd Caergybi
-

Nid oes unrhyw farn ar bynciau yn fframwaith arolygu presennol Estyn. Yn hytrach, mae aelodau'n derbyn gwybodaeth o'r adroddiadau sy'n ymwneud â sylwadau Estyn am ddarpariaeth ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol (SMSC) ysgolion.

Nid oes disgwyl i arolygwyr adrodd a yw ysgol yn cyflawni'r ddyletswydd statudol i ddarparu gweithred ddyddiol o addoli ar y cyd. Byddai disgwyl sylwad yn yr adroddiad pe bai ysgol yn cael ei chanfod yn groes i'w dyletswydd statudol.

Fel rhan o'r broses o fonitro, dadansoddir adroddiadau arolygu Estyn am sylwadau ar addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol (SMSC). Mae'r rhain yn cael eu llunio a'u nodi gan CYS(AG).

Nid yw adroddiadau arolwg un o'r ysgolion yn cyfeirio at Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg, addoli ar y cyd na'u datblygiad ysbrydol a moesegol. Nid oedd unrhyw feysydd datblygiad wedi'u cynnwys ar gyfer CGM, AG nac addoli ar y cyd.

2.4 Ymateb yr Awdurdod Lleol

- Mae Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn glir bod yn rhaid i unrhyw faes llafur Cytunedig ar gyfer CGM adlewyrchu credoau crefyddol a chredoau anghrefyddol sy'n argyhoeddiadau athronyddol. Roedd cynnwys 'Argyhoeddiadau Athronyddol Anghrefyddol' eisoes wedi'i gynnwys ym Maes Llafur Cytunedig Môn. Diwygiwyd cyfansoddiad CYS(AG) Ynys Môn i gynnwys aelodaeth o Ddyneiddwyr Prydain (BHA) fel rhan o Bwyllgor A. Mae aelod o'r BHA yn eistedd ar Bwyllgor A.
- Mae Phil Lord yn parhau i gael ei gomisiynu gan yr ALL fel ymgynghorydd proffesiynol i gefnogi gwaith CYS(AG) Môn.
- Croesawodd aelodau CYS(AG) Joanna Thomas, Cyfarwyddwr Addysg newydd Esgobaeth Eglwys yng Nghymru Bangor.
- Creodd CYS(AG) gynllun datblygu i gefnogi ei gefnogaeth strategol ar gyfer CGM ac addoli ar y cyd. Mae ganddo dair blaenoriaeth:
 - Blaenoriaeth 1: Datblygu effeithiolrwydd CYS(AG)
 - Blaenoriaeth 2: Monitro a chefnogi darpariaeth AG, CGM, yn ysgolion yr Awdurdod Lleol.
 - Blaenoriaeth 3: Monitro a chefnogi darpariaeth addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn ysgolion yr Awdurdod Lleol.
- CYS(AG) drwy newyddlen ddigidol yn hysbysu ysgolion o wybodaeth sy'n bwysig i CGM ac addoli ar y cyd.
- Gwnaeth CYS(AG) gais am grant o Culham St Gabriels i gefnogi datblygiad deunyddiau addysgu yn unol â'r Cwricwlwm i Gymru, ond roedd yn aflwyddiannus.
- Hysbyswyd aelodau CYS(AG) o gynhadledd haf yr European Forum of Teachers of RE (EFTRE) ym Mwdapest.
- Rhoddodd Luke Donnellan, cyfarwyddwr Understanding Humanism gyflwyniad am adnoddau defnyddiol i ysgolion.
- Mae ystod o ddeunyddiau i helpu ysgolion sy'n rheoli tynnu neu'r hawl i dynnu disgyblion o CGM wedi'u creu ac maent ar gael i ysgolion.
- Rhoddodd Anna Silver gyflwyniad am adnoddau i helpu ysgolion sy'n addysgu am Iddewiaeth.
- Bu i'r rhwydwaith CGM ysgolion uwchradd gyfarfod tair gwaith dros y flwyddyn.

2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru

Argymhellion CYS(AG) i Awdurdod Addysg Môn

Parhau i sicrhau bod yr holl athrawon yn ymwybodol o Faes Llafur Cytunedig newydd mis Medi 2022.

Cynnal adolygiad o gyfansoddiad y Pwyllgor CYS(AG) i ymateb i'r gofynion yn y Maes Llafur Cytunedig newydd.

Sicrhau bod athrawon yn ymwybodol o'r 'hyn sy'n bwysig' yn y Maes Dysgu a Phrofiad Dyniaethau a gwneud defnydd llawn o adnoddau HWB.

Parhau i hwyluso athrawon Addysg Grefyddol a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg Ynys Môn ac

2.6 Swyddogaeth CYS(AG) mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

Nodir yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig y dylai'r AALL weithio gyda'i GYS(AG) i gadw llygad ar y ddarpariaeth addoli ar y cyd ddyddiol ac i ystyried hefyd unrhyw gamau y gellid eu cymryd i wella darpariaeth o'r fath.

Rhaid i'r addoliad fod "yn gyffredinol Gristnogol ei gymeriad". Mae'r weithdrefn "benderfynu" yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu bob un o ddisgyblion mewn ysgol pan ystyrir eu bod yn amhriodol.

- Mae aelodau CYS(AG) ac ysgolion Ynys Môn wedi derbyn dogfennau canllaw addoli ar y cyd yn flaenorol:
- Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYS(AG)au Cymru, Mehefin 2013)
- 'Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Hydref 2017)

Argymhellion CYS(AG) i Awdurdod Addysg Môn

Parhau ag ymweliadau drwy wahoddiad i sicrhau bod ysgolion yn cydymffurfio â'r gofynion statudol mewn perthynas ag addoli ar y cyd.

ADRAN 3: ATODIADAU

3.1 Aelodaeth CYS(AG) Môn Medi 2024

Pwyllgor A

Undeb Bedyddwyr Cymru	Parch. Debra Stammers
Eglwys Bresbyteraidd Cymru	Elaine Green/Huw Owen
Eglwys yng Nghymru	Parch. Neil Ridings
Yr Eglwys Gatholig	Collette Owens
Undeb yr Annibynwyr	Gwag
Methodistiaid	Gwag
Cynrychiolydd Islam	Gwag
Tystion Jehofa	Gwag
Cymdeithas Dyneiddwyr Prydain	Sarah Lloyd

Pwyllgor B (Cysylltiadau Athrawon)

Ysgol Santes Dwynwen	Manon Morris Williams
Ysgol Cybi	Owain Roberts
Ysgol Uwchradd Bodedern	Heledd Hearn
Ysgol Syr Thomas Jones	Mefys Jones-Edwards

Pwyllgor C (Cynghorwyr)

Cynghorydd	Non Dafydd (Cadeirydd)
Cynghorydd	Gwilym O Jones
Cynghorydd	Dylan Rees
Cynghorydd	Arfon Wyn
Cynghorydd	Keith Roberts (Gwanwyn a Haf)

Aelodau Cyfetholedig (di-bleidlais)

Rheinallt Thomas	Eglwysi Ynghyd Cymru
------------------	----------------------

Swyddogion

Mr Owen T Davies	Uwch Reolwr Cynradd, Addysg
Mr Phil Lord	Ymgynghorydd CGM
Shirley Cooke	Swyddog Pwyllgor

3.2 Cyfarfodydd CYS(AG) 2024-2025

Darperir crynodeb o drafodaethau cyfarfodydd CYS(AG) yn yr Adroddiad Blynnyddol. Yn ystod 2025-26, bu i CYS(AG) Môn gyfarfod yn rhithiol ac wyneb yn wyneb ar dri achlysur:

- 16 Hydref 2025
- 10 Chwefror 2026
- 9 Gorffennaf 2026

Gellir cyrchu'r holl agendâu a chofnodion ar wefan Cyngor Sir Ynys Môn.

3.3: Taflen gofnodi ar gyfer aelodau CYS(AG) sy'n mynychu sesiwn addoli ar y cyd mewn ysgol

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol

Mynychais sesiwn addoli ar y cyd mewn:	ysgol arbennig	☐
	ysgol	☐
	gynradd	☐
	ysgol	☐
	uwchradd	☐
Mynychais sesiwn addoli ar y cyd gan:	yr ysgol gyfan	☐
	dosbarth	☐
	cyfnod allweddol	☐
Yn cyfrannu i'r sesiwn addoli ar y cyd oedd:	y pennaeth	☐
	disgyblion	☐
	athro/athrawon	☐
	arweinydd crefyddol	☐
	lleol	☐
	rhiant/rhieni	☐
	llywodraethwyr	☐
Parhaodd y sesiwn addoli ar y cyd am:	lai na 5 munud	☐
	rhwng 5-10 munud	☐
	rhwng 10-15 munud	☐
	dros 15 munud.	☐
Thema'r sesiwn addoli ar y cyd oedd: _____		

Clywais:

Stori Feiblaidd	☐	Cyflwyniad gan oedolyn	☐
Stori o grefydd arall	☐	Cyflwyniad gan ddisgyblion	☐
Stori foesol/gyfoes/hanesyddol addas	☐	Disgyblion yn myfyrio'n dawel mewn ymateb i ysgogiad	☐
Disgyblion yn gweddïo (yn unigol/ynghyd)	☐		☐
Emyn/carol Gristnogol	☐		☐
Cân addas	☐		☐

Tanlinellwch y tri datganiad gorau i ddisgrifio'r sesiwn addoli ar y cyd. Heddiw, roedd y sesiwn addoli ar y cyd yn:

- datblygu gallu dysgwyr i fyfyrar eu teimladau, eu gwerthoedd a'u hagweddau eu hunain
- datblygu ymwybyddiaeth dysgwyr o fywyd mewnol a dimensiwn ysbrydol pob unigolyn
- trafod a hybu ymatebion i gwestiynau sylfaenol ynglŷn ag ystyr bywyd, newid a marwolaeth
- datblygu credoau a gwerthoedd, yn bersonol ac yn gymunedol fel ei gilydd
- hybu dealltwriaeth o greddoau a gwerthoedd pobl eraill naill ai yn lleol neu'n fyd-eang
- cynyddu hunan-barch ac ymdeimlad o bwrpas mewn bywyd
- meithrin y gallu dynol i wneud dewisiadau moesol er da neu er drwg
- hybu gwerthoedd, ystyr a phwrpas a rennir
- darparu cyfleoedd i rannu a myfyrio ar y digwyddiadau a'r profiadau 'hapus' a 'thrist' sy'n effeithio ar gymuned yr ysgol a'r gymuned leol
- ategu dealltwriaeth ar y cyd o sut y gall dysgwyr unigol ac ysgol gyfrannu'n gadarnhaol at y gymuned ehangach
- datblygu dealltwriaeth o amrywiaeth ac anghydraddoldeb byd-eang.

3.4 CYSAG Ynys Môn – Cynllun Datblygu (2025-28)

Rôl y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (ar Addysg Grefyddol):

Prif rolau CYS(AG) yw:

- Cyngori'r Awdurdod Lleol ar faterion sy'n ymwneud ag Addysg Grefyddol, Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac addoli ar y cyd, neu Ddatblygiad Ysbrydol a Moesol.
- Ystyried ceisiadau gan benaethiaid i gael rhyddhau eu hysgol o'r gofyniad statudol sy'n nodi bod rhaid i'w sesiynau addoli ar y cyd fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf o natur gyffredinol Gristnogol (gelwir y fath geisiadau'n 'Ddyfarniadau').
- Gofyn i awdurdod lleol adolygu ei Faes Llafur Cytunedig.
- Monitro a chefnogi darpariaeth AG, Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn ysgolion yr Awdurdod Lleol.
- Rhoi cyngor ar y maes llafur AG a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg y cytunwyd arno gydag athrawon, gan gynnwys y dewis o ddeunyddiau athrawon.
- Cyngori'r Awdurdod Lleol ar ddarparu hyfforddiant i athrawon (mewn AG a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg).
- Ystyried cwynion am ddarpariaeth AG, Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac addoli ar y cyd a wneir i'r Awdurdod Lleol.
- Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith.

Cyfansoddiad y CYS(AG):

Mae gofynion statudol sefydlu CYS(AG) yn gofyn am lunio tri phwyllgor o aelodau:

- Grŵp A - Cynrychiolwyr byd-olygon crefyddol ac anghrefyddol
- Grŵp B - Cynrychiolwyr yr athrawon
- Grŵp C - Cynrychiolwyr y cyngor sir
- Mae hawl hefyd i gyfethol aelodau.

Blaenoriaethau ar gyfer 2025-26

Blaenoriaeth 1: Datblygu effeithiolrwydd CYS(AG)

Blaenoriaeth 2: Monitro a chefnogi darpariaeth AG a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ysgolion yr Awdurdod Lleol

Blaenoriaeth 3: Monitro a chefnogi darpariaeth addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn ysgolion yr Awdurdod Lleol

Anglesey SAC(RE) – Development Plan (2025-28)

The Role of the Standing Advisory Council (for Religious Education):

The principal roles of SAC(RE) are:

- Advising the Local Authority on matters to do with Religious Education, Religion, Values and Ethics and collective worship, or Spiritual and Moral Development.*
- Consider applications from headteachers that their school be released from the statutory requirements for Collective Worship to be wholly or mainly of a broadly Christian character (such applications are known as ‘Determinations’).*
- Require a local authority to review its Agreed Syllabus.*
- Monitor and support the provision of RE, RVE, collective worship and spiritual, moral, social and cultural development in the schools of the Local Authority.*
- Give advice on teacher agreed syllabus RE and RVE including the choice of teacher materials.*
- Advising the Local Authority on the provision of training for teachers (in RE and RVE).*
- Considering complaints about the provision and delivery of RE, RVE and collective worship made to the Local Authority.*
- To publish an annual report on its work.*

The Composition of SAC(RE):

The statutory requirements for the setting up of SAC(RE)s require three committees of members:

- Group A - Representatives of religious and non-religious worldviews.*
- Group B - Teacher representatives.*
- Group C - County council representatives.*
- There is also the right to co-opt members.*

Priorities for 2025-26

Priority 1: To develop the effectiveness of SAC(RE)

Priority 2: Monitor and support the provision of RE, RVE, in the schools of the Local Authority.

Priority 3: Monitor and support the provision of collective worship and spiritual, moral, social and cultural development in the schools of the Local Authority.

Blaenoriaeth 1: Datblygu effeithiolrwydd CYS(AG)/
Priority 1: *To develop the effectiveness of SAC(RE)*

Rheswm am y Flaenoriaeth/Reason for Priority

- Mae gan CYS(AG) Ynys Môn nifer o swyddi gwag ar Bwyllgor A: Cynrychiolwyr Ffydd a Chred.
- Mae CYS(AG) Ynys Môn yn cynnig cymorth i ysgolion, ond faint mae'r ysgolion yn ei wybod am ein gwaith? Sut wyddom ni hyn?
- *Anglesey SAC(RE) has a number of vacancies on Committee A: Faith and Belief Representatives.*
- *Anglesey SAC(RE) provide support for schools, but how much do schools know about our work? How do we know?*

Meysydd i'w Datblygu/Areas to Develop

- 1) Sicrhau aelodaeth lawn ar dri phwyllgor CYS(AG).
 - 2) Codi proffil CYS(AG) yn yr Awdurdod Lleol.
- 1) To ensure a full complement of members on all three SAC(RE) Committees.*
2) To raise the profile of SAC(RE) amongst the Local Authority

Gweithgaredd	Person arweiniol	Amserlen	Cefnogaeth	Monitro	Meini Prawf Llwyddiant	Dyddiad cwblhau
Camau penodol i'w gweithredu	Pwy sy'n gyfrifol?	Dyddiad cychwyn?	Cefnogaeth sydd ei hangen?	Pwy fydd yn gwirio cynnydd a phryd?	Beth fydd wedi gwella? Sut fydd hyn yn effeithio ar ysgolion/penaethiaid?	
1. Sicrhau aelodaeth lawn ar dri phwyllgor CYS(AG).						
a. Adnabod a llenwi swyddi CYS(AG) gwag, yn arbennig ar gyfer cynrychiolwyr ffydd a chred.	ALI, Cadeirydd	Tymor y Gwanwyn	ALI, Cadeirydd i gysylltu â chynrychiolwyr posibl	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Bydd y CYS yn cael ei gynrychioli'n llawn ar draws y 3 phwyllgor	
2. Codi proffil CYS(AG) yn yr Awdurdod Lleol.						
a. Dosbarthu Adroddiad Blyneddol a Newyddlen CYS(AG) i ysgolion i godi ymwybyddiaeth.	ALI	Tymor yr Hydref	ALI i ddosbarthu'r adroddiad blyneddol a newyddlenni	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Bydd ysgolion a sefydliadau partner yn fwy ymwybodol o waith y CYS(AG)	Hydref 2025
b. Aelodau CYS(AG) a sefydliadau perthnasol i rannu cofnodion CYS(AG) a'r adroddiad	Holl aelodau CYS	Tymor y Gwanwyn a'r Haf	ALI i wneud adroddiad blyneddol a chofnodion y CYS ar gael	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Sefydliadau aelodaeth yn fwy ymwybodol o CYS	

blynyddol ymysg eu haelodaeth.						
c. Codi proffil CYS(AG) ymysg aelodau etholedig. Adroddiad blynyddol i'w ddosbarthu ymysg cynghorwyr ac aelodau cabinet. I'w gynnwys mewn cyfarfod Pwyllgor Sgriwtini Addysg.	Aelodau CYS etholedig	Tymor y Gwanwyn a'r Haf	ALL i ddosbarthu adroddiad blynyddol i holl aelodau etholedig yr ALL gan gynnwys aelodau cabinet	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Cyngor yn fwy ymwybodol o waith y CYS. Gall y cyngor ymofyn am wybodaeth ynghylch ysgolion, CGM, polisi, ymarfer gwrth-hiliol ac yn y blaen gan y CYS	
d. Datblygu'r rhwydwaith athrawon (TEAMS) i hyrwyddo gwaith y CYS(AG). ALL i gasglu rhestr o arweinwyr CGM yn holl ysgolion yr ALL.	ALL	Tymor yr Hydref	ALL i gysylltu ag ysgolion a chasglu gwybodaeth am arweinwyr CGM	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Athrawon yn rhan o rwydwaith TEAMS ac yn cael eu hysbysu o waith y CYS(AG)	
e. Yr adroddiad blynyddol i gynnwys deunyddiau ac adnoddau sy'n cefnogi athrawon i ddatblygu eu cwrwllwm CGM.	ALL	Tymor yr Haf	ALL i gyhoeddi'r adroddiad blynyddol	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Ysgolion a rhanddeiliaid eraill yn cael eu hysbysu o ddeunyddiau cefnogol ar gyfer CGM	
f. Datblygu newyddlen CYS(AG) dymhorol yn hysbysu ysgolion.	ALL	Tymhorol	ALL i ddosbarthu/cynnal yr erthyglau ar gyfer y newyddlen, gydag aelodau'n cyfrannu drwy drefnu ymweliadau ag ysgolion	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Ysgolion a rhanddeiliaid eraill yn cael eu hysbysu o ddeunyddiau cefnogol ar gyfer CGM	

Blaenoriaeth 1: Monitro a chefnogi darpariaeth AG a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ysgolion yr Awdurdod Lleol.

Priority 2: Monitor and support the provision of RE, RVE, in the schools of the Local Authority.

Rheswm am y Flaenoriaeth/Reason for Priority

- Gweler ‘Rôl y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (ar Addysg Grefyddol)’.
- Helpu ysgolion i fodloni gofynion statudol.
- *See ‘The Role of the Standing Advisory Council (for Religious Education)’.*
- *To support schools to meet statutory requirements*

Meysydd i'w Datblygu/Areas to Develop

- 1) Cael dealltwriaeth o ymwybyddiaeth ysgolion o ofynion Maes Llafur Cytunedig Môn.
 - 2) Cynorthwyo ysgolion i wella eu darpariaeth Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.
 - 3) Cefnogi ysgolion wrth iddynt werthuso eu darpariaeth Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg eu hunain.
- 1) Gain an understanding of schools’ awareness of the requirements of the Anglesey Agreed Syllabus.*
- 2) To help schools improve their RVE provision.*
- 3) To support schools as they evaluate their own RVE provision.*

Gweithgaredd	Person arweiniol	Amserlen	Cefnogaeth	Monitro	Meini Prawf Llwyddiant	Dyddiad cwblhau
Camau penodol i'w gweithredu	Pwy sy'n gyfrifol?	Dyddiad cychwyn?	Cefnogaeth sydd ei hangen?	Pwy fydd yn gwirio cynnydd a phryd?	Beth fydd wedi gwella? Sut fydd hyn yn effeithio ar ysgolion/penaethiaid?	
1) Cael dealltwriaeth o ymwybyddiaeth ysgolion o ofynion Maes Llafur Cytunedig Môn.						
a. Canllawiau'r Maes Llafur Cytûn ar gyfer cyfarfod y dalgylchoedd.	ALI	Tymor y Gwanwyn	Sesiynau briffio yng nghyfarfod y penaethiaid	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Camau a rhaglen gymorth yn seiliedig ar yr adborth gan ysgolion	
b. Gofyn i arweinwyr 14-19 adrodd ar ddarpariaeth CGM yn eu hysgolion i gael gwell dealltwriaeth o'r nifer sy'n	ALI, PL	Tymor yr Hydref a'r Gwanwyn	Fformiwleiddio cwestiynau i arweinwyr eu defnyddio	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	CYS yn ymwybodol o ddarpariaeth CGM i rai 14-19 oed yn ysgolion yr ALI	

4)						
a. Creu meini prawf arfarnu ar gyfer darpariaeth CGM.	ALI a PL	Tymor yr Haf	ALI i drefnu a hwyluso	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Deunyddiau wedi'u creu a'u dosbarthu	

Blaenoriaeth 3: Monitro a chefnogi darpariaeth addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn ysgolion yr Awdurdod Lleol.

Priority 3: Monitor and support the provision of collective worship and spiritual, moral, social and cultural development in the schools of the Local Authority.

Rheswm am y Flaenoriaeth/Reason for Priority

- Gweler ‘Rôl y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (ar Addysg Grefyddol)’.
- Mae gofyn i ysgolion ddarparu Gweithred Ddyddiol o Addoli ar y Cyd.
- *See ‘The Role of the Standing Advisory Council (for Religious Education)’.*
- *There is a requirement on schools to provide a Daily Act of Collective Worship.*

Meysydd i'w Datblygu/Areas to Develop

- 1) Cael dealltwriaeth o ymwybyddiaeth yr ysgolion o'r disgwyliadau mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd.
 - 2) Helpu ysgolion i wella eu darpariaeth Addoli ar y Cyd.
 - 3) Helpu ysgolion i werthuso eu darpariaeth Addoli ar y Cyd eu hunain.
- 1) Gain an understanding of schools' awareness of the expectations regarding Collective Worship.*
- 2) To help schools improve their Collective Worship provision.*
- 3) To support schools as they evaluate their own Daily Act of Collective Worship.*

Gweithgaredd	Person arweiniol	Amserlen	Cefnogaeth	Monitro	Meini Prawf Llwyddiant	Dyddiad cwblhau
Camau penodol i'w gweithredu	Pwy sy'n gyfrifol?	Dyddiad cychwyn?	Cefnogaeth sydd ei hangen?	Pwy fydd yn gwirio cynnydd a phryd?	Beth fydd wedi gwella? Sut fydd hyn yn effeithio ar ysgolion/penaethiaid?	
1) Cael dealltwriaeth o ymwybyddiaeth yr ysgolion o'r disgwyliadau mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd.						
a. Ymgynghori ag athrawon i ddeall eu hymwybyddiaeth o'r gofynion mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd.	ALI	Tymor y Gwanwyn	Defnydd o sesiynau briffio penaethiaid	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Ymwybyddiaeth gynyddol yr ALI o anghenion ysgolion.	
2) Helpu ysgolion i wella eu darpariaeth Addoli ar y Cyd.						
a. Ychwanegu adran ar Addoli ar y Cyd yn adnoddau rhwydwaith TEAMS CGM.	ALI	Tymor y Gwanwyn	Ysgolion i gael eu hysbysu o'r deunyddiau sydd ar gael ar TEAMS CGM Ynys Môn	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)		

b. Lledaenu deunyddiau cefnogol megis Polisi Addoli ar y Cyd enghreifftiol.	ALI	Tymor yr Hydref Parhaus	Deunyddiau i fod ar gael ar y rhwydwaith TEAMS	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Ysgolion gyda mynediad at ddeunyddiau cefnogol.	
3. Helpu ysgolion i werthuso eu Gweithred Ddyddiol o Addoli ar y Cyd eu hunain.						
a. Datblygu a rhannu rhestr wirio i ysgolion hunan-arfarnu a gwella Addoli ar y Cyd a datblygiad perthnasol.	ALI a PL	Tymor yr Haf	PL i hwyluso a darparu cefnogaeth broffesiynol.	Bydd unrhyw gynnydd yn cael ei adrodd yng nghyfarfodydd y CYS(AG)	Creu deunyddiau canllaw a chefnogol i ysgolion.	